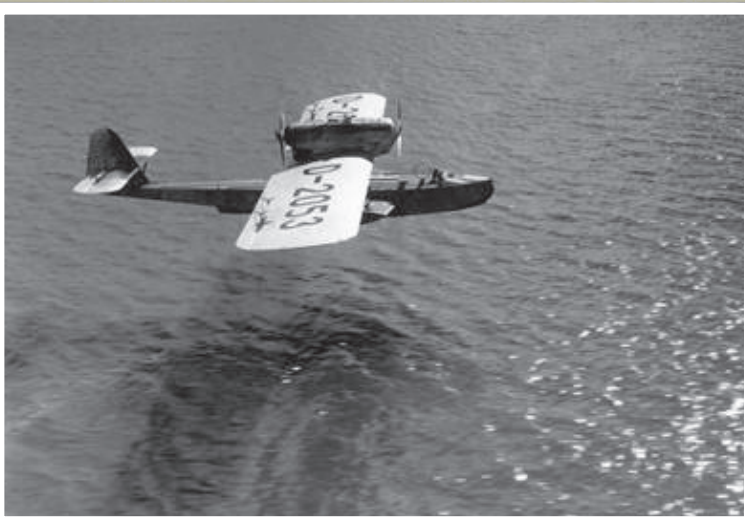

Komandi partur

Í komandi parti greiðir Kristian frá, tá ið katolikarnir bjóðaðu sær til at reka sjúkrahúsið á Tvøroyri, og tá ið hann fór upp í politikk.

Von Gronau og hansara flogfar

færøske Flag Tages ned , vil jeg kaldes Mængden. "Det er en stor Stund under Færøflaget," siger en anden af Talerne. "Ned med det og ned med dig", siger en anden Stemme. "Nu staar vi paa egen Grund", siges der fra Talerstolen. "I Vandet med ham," raabes der.

Det hele var et Kaos, Færøerne aldrig har set Mage til

Dannebrog niðurskorið

Tað var dagin eftir, tá tingmenn komu úr Tinganesi og kirkjuní í tingið, at Páll í Kirkjubø skar danska flaggið niður á tinghúsinum.

Hetta skapti aftur ruðuleika, og tað ikki bara sambandsfólk men eisini hóglig sjálvstýrisfólk, sum vóru illa við.

Dagin eftir var ein yvirlýsing nærum einmælt samtykt í tinginum við fordøming av tí, sum var hent og við kravi um eina kanning av hesi hending og um rættarsókn móti teimum seku. Teir fingi eina bót.

Eg var sjálvur til staðar og kann vátta, at at hýrurin á hátíðarhaldinum var fullkomiliga oyðilagdur.

Vitjan av flogfari

Eins og undanfarin ár vitjaði týski flogskiparin von Gronau á Tvøroyri í 1929. Hann var á veg til Íslands, Grønlands og Amerika. Men hann hevði hildið hesa langfaraflúgving dulda, so hvørki fjølmíðlar ella onnur visti um ferðina fyrr enn von Gronau var komin til New York.

Á hesum vitjanum skipaði týski konsulin, Richard Thomsen, fyri teimum veitsluhaldum, sum vóru í hesum sambandi.

Von Gronau var ein ógvuliga fyríkomandi maður, og tað var einki stóraktugt við honum. Hann var ógvuliga væl umtóktur á Tvøroyri. Hann kundi als ikki setast í samband við tað, sum nasistarnir stóðu fyri. Tað hoyrdist

heldur ikki nógv frá honum, eftir at Hitler var komin til valdið nøkur ár seinni.

Stauning var eitt arbeiðsjarn

Í september 1930 kom danski forsætisráðharrin Thorvald Stauning á vitjan við sjóverjuskipinum Hvidbjørnen. Hann hevði beint tá verið í Grønlandi at kanna viðurskiptini har.

Stauning nýtti høvið til at hyggja at býnum og Ísvirkinum, nýggja og framkomna fiskavirkinum á Tvøroyri.

Hann gleddist um ta framgongd, sum hevði verið, síðan hann seinast vitjaði, eisini við nýgerð av veganeti og ravmagni.

Um kvøldið bjóðaði forsætisráðharrin til móttøku umborð á Hvidbjørnen.

Við hetta høvið gav Stauning mær eisini nøkur vinarlig orð sum formaður fyri kommunustýrið, og eg svaraði í stuttari røðu. Hetta hevur Stauning eisini umrøtt í bók, hann skrivaði um ferðina.

Eg var eina aðru ferð gestur hjá Stauning, tá ið hann var á ferð við vitaskipinum Argus. Móttøkan var hjá amtmanninum. Stauning

var vertur, og døgurðin var framúr, og vit hildu á út á morgni.

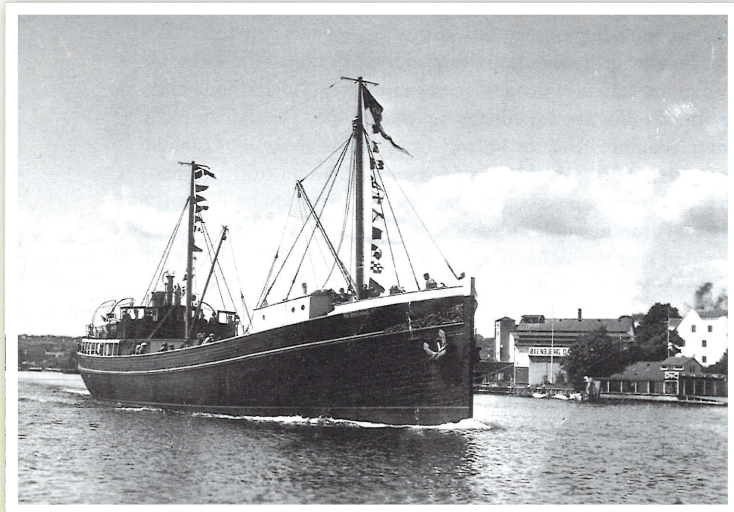
Eg skuldi til Tvøroyar kl. 6 tann morgunin við Argus saman við Stauning, so eg fór nokk so tíðliga til hús. Stauning var í frálíkum hýri og var millum tey seinastu sum fóru av veitsluni.

Hann búði umborð á Argus. Tá ið eg eitt sindur áðrenn kl. 6 møtti umborð á Argus, roknaði eg við, at Stauning fór at nýta ferðina suður til at fáa sær ein blund.

Men tá sat hann longu við arbeiðsborðið, og dikteraði til skrivaran embætisbrøv, sum høvdu skund. Hesum var eg ovfarin av. Hetta váttaði tað, sum eg hevði hoyrt, at Stauning kundi drekka nógv, stundum ov nógv. Men hann var eitt arbeiðsjarn, og hjá honum lá einki á láni.

Stauning vildi sjálvsagt fegin síggja Ísvirkið. Hetta var jú ein arbeiðarafyrirøka, sum P.M. Dam hevði stríðst fyri hjálptur av Stauning.

Men tað var longu tá greitt fyri tey, sum vistu beskeð, at Ísvirkið var komið í stórar trupulleikar. Men tað vóru sjálvsagt "glúpskir kapitalistar", sum høvdu skuldina av hesum!

"Th. Stauning" var partur av eini glasiligari ætlan, men tað var skjótt, at hon kollsigldi.

Petur M. Dam hevði farloyvi frá sínum lærarastarvi í eitt heilt ár fyri at rætta uppá støðuna, men tað hjálpti einki.

Samstundis sum Ísvirkið varð bygt, blivu bygdir 9 bátar, sum skuldu avreiða til virkið. Umframt varð bygt eitt flutningsskip við kølilast, ið skuldi flyta lidnu vør-una á marknaðin. Hetta skip fekk navnið Stauning. Tað var ein serliga stórur dagur hjá P.M. Dam, tá ið skipið Stauning á fyrsta sinni kom á Tvøroyri. Hann var við sum ferðamaður. Tá ið skipið

Eg helt, at fiskurin var kanska eitt sindur fastur, men hann smakkaði eins væl og feskur fiskur.

Tað er væl einki at ivast í, at hugskotið við Ísvirkinum var gott, men tað skuldi verið skipað annarleiðis.

Eftir at Ísvirkið var farið á húsagang, yvirtók havnin á Tvøroyri fyri ein biligan penga tað, sum ikki kundi flytast. Tí betur var so mikið eftir, at sjálvst virkið kundi halda áfram. Herluf Thomsen leigaði virkið og rak tað í fleiri

Stauning saman við Thomas Michel Strøm, formaður í Fylking, tá ið m/s Th. Stauning fór royndartúr.

legði at, fór Dam upp á stýrihúsið og stóð har so bringubrattur, so kammeratarni á keiuni ikki skuldu vera í iva um, hvør ið var maðurin aftanfyrir alt hetta.

Stauning fekk tó eina vána lagnu. Hann varð saman við hinum bátunum seinni seldur á tvingisilssølu.

Ein orsök fyri, at tað gekk so illa var, at ikki allir, sum fingi hesar bátar undir hond vóru skikkaðir til hetta. Úrslitið var har eftir. Leiðslan á landi hevur heldur ikki kunnað røkt sínar uppgávur. Bátarnir vóru finir, og úrslitið kundi verið nógv annarleiðis, um tað var rætt skipað.

Ein orsök til gongina segðist at vera, at marknaðurin sveik fyri júst hesa framleiðslu. Hvussu tað var við hesum veit eg ikki. Men eg royndi onkuntíð fiskin, tá ið hann var virkaður, hann var frystur í saltlaka.

ár so dugnaliga, at tað bar seg og fekk útvegað virkinum eina nýggja eginogn.

Tá komu Petur Mohr Dam og hansara menn at taka við aftur. Men tað visti seg, at aftur var figgjarliga grundarlagið ov veikt, so virkseimið steðgaði enn eina ferð. Aftur vóru tað "hini", sum høvdu skuldina.

[Tað skal skoytast upp í, at Jóannes Dalsgaard hevur í bók síni Fylking greitt frá, at umstøðurnar hjá Ísvirkinum gjørdust sera truplar, bæði við fiskiskapi og marknaði, og hetta hevði samb. Jóannesi avgerandi týðning fyri, at tað gekk so illa í hond. Tað er eisini ein partur av søguni].

Myndirnar av Stauning og "Stauning" eru úr hesi bók